

DEBAT 3. oktober 2013

DEBATINDLÆG

Skrevet af

Erik Bjørsted
Cheføkonom

Debatten om arbejdsmarkedet er præget af myter og misforståelser

I dagens debat kan man hurtigt få det indtryk, at det danske arbejdsmarked er overrendt af "dovne Robert-typer". De arbejdsløse bliver beskyldt for at være både kræsne og dovne og for ikke at søge intensivt nok. Men hvordan ser virkeligheden ud på det danske arbejdsmarked?

En undersøgelse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) afliver myterne om, at det danske arbejdsmarked skulle fungere dårligt og ineffektivt. Der er simpelthen ikke belæg for at konkludere, at det er blevet sværere for danske virksomheder at få besat ledige stillinger, at samfundet er fuldt af dovne arbejdsløse, eller at arbejdsmarkedet fungerer bedre syd for grænsen. Snarere tværtimod.

Et af hovedproblemerne i debatten er, at Arbejdsmarkedsstyrelsens opgørelse af *forgæves rekrutteringer* ofte bliver misforstået og fejlagtigt oversat til *ubesatte stillinger*. Der er imidlertid en verden til forskel på de to begreber. Statistikken om forgæves rekrutteringer siger intet om, hvorvidt den stilling, som virksomheden havde vanskeligheder med at besætte, faktisk forbliver ubesat. Hvis en institution eksempelvis har søgt efter en pædagog, men i stedet ansætter en pædagogmedhjælper, tæller det som en forgæves rekruttering. Men reelt set er stillingen jo ikke længere ubesat.

” *Debatten bør ikke føres på baggrund af fordomme og enkeltstående tilfælde. For at kunne forbedre arbejdsmarkedsforholdene for både virksomheder og de arbejdsløse, er det afgørende, at der tages udgangspunkt i, hvordan virkeligheden ser ud – og ikke i myter og misforståelser*

Når Arbejdsmarkedsstyrelsen skriver, at der i første halvår 2013 var godt 9.000 forgæves rekrutteringer betyder det altså ikke, at der står 9.000 job og venter på de arbejdsløse. Samtidig er det problematisk, når rekrutteringsvanskeligheder udelukkende skydes i skoene på de arbejdsløse. Ifølge Arbejdsmarkedsstyrelsens rapporter bærer virksomhederne nemlig også selv en del af ansvaret for rekrutteringsproblemerne, enten fordi de har søgt for snævert eller måske ikke har slået stillingen op.

Faktisk er det sådan, at de stillinger, der *bliver* slået op, besættes hurtigt og effektivt.

Det kan man se ved at sammenholde andelen af ledige stillinger i økonomien med arbejdsløsheden. Historisk har det været sådan, at når arbejdsløsheden har været lav, har der været en høj andel af ledige stillinger, mens der typisk har været en lavere andel af ledige stillinger, når arbejdsløsheden har været høj.

Jo lavere andelen af ledige stillinger er for en given arbejdsløshed, des mere effektivt bliver de ledige stillinger besat. Det vil derfor være et tegn på, at arbejdsmarkedet fungerer bedre, når kurven i figuren forskydes nedad.

I 2005 var andelen af ledige stillinger i Jobnet omkring 0,5 pct., og arbejdsløsheden var lidt over 6 pct. I dag er arbejdsløsheden lidt *under* 6 pct., hvorfor andelen af ledige stillinger alt andet lige burde være *højere* end 0,5 pct., men den er faktisk kun omkring 0,35 pct. Det samme billede får man, når man ser på tal fra Jobindex.

At vi i dag har en lavere arbejdsløshed end i 2005 og samtidig en lavere andel ledige stillinger er et sundhedstegn. Som man kan se på figuren, så *har* kurven faktisk rykket sig nedad, hvilket betyder, at de ledige stillinger på arbejdsmarkedet i dag udfyldes hurtigere og mere effektivt, end de gjorde fra 2004-2007.

En anden sundhedsindikator er udviklingen i virksomhedernes rekrutteringsvanskeligheder eller det, som Arbejdsmarkedsstyrelsen kalder *forgæves rekrutteringer* – altså hvor en rekruttering ikke gik lige efter planen. Sammenligner man rekrutteringerne for 1. halvår i år med rekrutteringerne for 1. halvår i 2006, var der omkring fem gange så mange rekrutteringsvanskeligheder i 2006.

Det er en indikation af, at arbejdsmarkedet i dag fungerer mere velsmurt end i 2006, når vi med nogenlunde samme arbejdsløshed i dag som i 1. halvår 2006 har langt færre meldinger om rekrutteringsvanskeligheder.

En tredje faktor, der understøtter, at vi i Danmark har et sundt og velfungerende arbejdsmarked, er, at den strukturelle arbejdsløshed ligger på et lavt niveau sammenlignet med vores nabolande. En lav strukturel arbejdsløshed indikerer, at de ledige stillinger i samfundet udfyldes effektivt og hurtigt.

I debatten bliver Tyskland ofte inddraget som et skoleeksempel på et velfungerende arbejdsmarked. Men faktisk er den strukturelle ledighed i Tyskland højere end i Danmark, hvilket vidner om, at det danske arbejdsmarked fungerer bedre end det tyske.

Debatten om, hvorvidt det danske arbejdsmarked fungerer godt nok, er afgjort relevant. Det er eksempelvis vigtigt at se på, om arbejdsmarkedspolitikken kan forbedres og sikre, at arbejdsløse søger så effektivt som muligt. Derfor hilser AE også beskæftigelsesudvalget med Carsten Koch i spidsen velkommen.

Men debatten bør ikke føres på baggrund af fordomme og enkeltstående tilfælde som "dovne Robert". For at kunne forbedre arbejdsmarkedsforholdene for både virksomheder og de arbejdsløse, er det afgørende, at der tages udgangspunkt i, hvordan virkeligheden ser ud – og ikke i myter og misforståelser.

Debat-analyse bragt i Politiken d. 3. oktober 2013